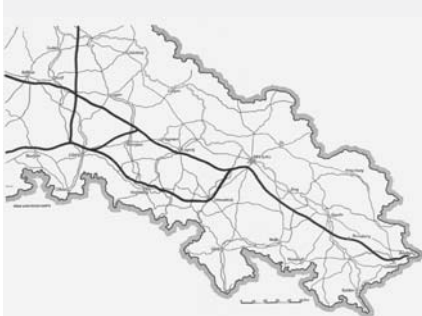

Autobahn Autostrada

Die Entstehung der Autobahnen

Beginn in den 1920er Jahren

In den zwanziger Jahren des letzten Jahrhunderts erreichte der Automobilbau einen ersten Höhepunkt. Komfortable Kraftfahrzeuge eigneten sich für längere Strecken und ließe eine bequeme und schnelle Reise zu. Als neue Fernverkehrswege entstanden reine Autostraßen. Die Idee führte zum Plan eines Autobahnnetzes für das Deutsche Reich.

Als erste kreuzungsfreie Kraftfahrstraße der Welt, 10 km lang, wurde die AVUS (Automobil-Verkehrs- und Übungsstraße) in Berlin zur Ersten Automobil-ausstellung 1921 eröffnet. Kurze Zeit später entstanden Highways in den USA und die Autostrada in der Lombardei. Ein weiterer Ausbau des deutschen Autobahnnetzes scheiterten vorerst an der Finanzierung. Die Strecke Bonn - Köln (20 km) wurde erst im Herbst 1932 fertig.

Nationalsozialistisches Prestigeprojekt

Unter den Nationalsozialisten avancierte der Autobahnbau zum Prestigeprojekt. Autobahnen sollten die angemessenen Straßen für die mit dem Volkswagen angestrebte Massenmotorisierung sein. Auch waren die personalintensiven Bauarbeiten ein Mittel gegen die hohe Arbeitslosigkeit. Im Juni 1933 wurde die reichseigene Gesellschaft "Reichsautobahnen" gegründet, im September mit dem Autobahnbau begonnen. Das Grundnetz war auf 6.900 km berechnet.

Die logistisch und technisch anspruchsvollen Arbeiten schritten rasch fort. Bei Breslau wurde 1937 der 1.000 Autobahnkilometer vollendet, 1938 waren bereits 3.000 km fertiggestellt. Im Zweiten Weltkrieg stagnierten die Baumaßnahmen (1945: 3.882 km).

Autobahnen in Schlesien

1936 wurde mit der schlesische Strecke Berlin - Forst - Breslau - Gleiwitz begonnen, die teilweise nur einspurig fertiggestellt wurde. Entsprechend den damaligen Planungsgrundsätze wurde die Trasse mitten durch die Provinz geführt. Alte Landstraßen verloren so an überörtlicher Bedeutung. Die Strecke wurde bewußt tangential an Breslau herangezogen.

60 Jahre änderte sich an der historischen Trasse nichts. Kurz vor Aufnahme in die Europäische Union begannen die Ausbaurbeiten, einige der letzten Zeugnisse aus den Anfängen der Autobahngeschichte werden damit verschwinden.

Powstanie autostrad

Początki budowy autostrad w latach 20-tych XX wieku

W latach 20-tych ubiegłego wieku produkcja samochodów osiągnęła swój pierwszy szczytowy poziom. Komfortowe pojazdy nadawały się do pokonywania długich tras oraz pozwalały na szybką i wygodną podróż. Powstawały nowe drogi przeznaczone tylko dla samochodów. Idea ta zapoczątkowała budowę sieci autostrad w Rzeszy Niemieckiej.

Pierwsza na świecie droga bez skrzyżowania dla pojazdów mechanicznych o długości 10 km była otwarta w 1921 roku w Berlinie z okazji I Wystawy Automobilowej droga AVUS (Automobil-Verkehrs- und Übungsstraße). Niedługo potem powstały "highways" w USA oraz "autostrada" w Lombardii. Dalszą rozbudowę autostrad w Niemczech uniemożliwił brak środków finansowych. Odcinek Bonn - Kolonia (20 km) ukończono dopiero jesienią 1932 roku.

Prestizowe projekty z czasów narodowego socjalizmu

Za rządów narodowych socjalistów budowa autostrad awansowała do rangi prestiżowych przedsięwzięć. Autostrady miały się stać drogami odpowiednimi dla masowej motoryzacji uosabianej przez volkswagena. Zatrudnienie wielu ludzi przy pracach budowlanych miało też być panaceum na wysokie bezrobocie. W czerwcu 1933 roku powstała państwowa spółka "Autostrady Rzeszy" ("Reichsautobahnen"), a we wrześniu rozpoczęto prace budowlane. Podstawowa sieć autostrad miała liczyć 6 900 km.

Postęp logistycznie i technicznie trudnych prac był bardzo duży. W roku 1937 pod Wrocławiem ukończono tysięczny kilometr autostrady, w 1938 gotowych już było trzy tysiące km. W czasie II wojny światowej nastąpiła stagnacja robót i w 1945 roku łączna długość autostrad wynosiła 3 882 km.

Autostrady na Śląsku

W 1936 r. rozpoczęto budowę odcinka Berlin - Olszyna - Wrocław - Gliwice, który tylko częściowo ukończono jako jednopasmówkę. Zgodnie z ówczesnymi zasadami planowania, trasa prowadziła przez środek prowincji. Tym samym dawne drogi krajowe straciły swoje znaczenie ponadlokalne. Autostrada prowadziła po linii stycznej do Wrocławia. Przez 60 lat ta historyczna już trasa nie zmieniła się. Krótko przed przyjęciem Polski do Unii Europejskiej rozpoczęto prace budowlane i tym samym odchodził w zapomnienie ostatnie świadectwa początków historii autostrad.

Abbildungen

1. Linienführung der Reichsautobahn in Schlesien, 1938
2. Autobahn bei Wahlstatt, Photographie von Karl Franz Klose, 1939
3. Tankstelle bei Breslau, Photographie von Karl Franz Klose, 1939
4. Baustelle bei Liegnitz, Photographie von Stephan Kaiser, 2004
5. Autobahn 4 bei Pławniowice, Photographie von Stephan Kaiser, 2004

Ilustracje

1. Trasa autostrady Rzeszy na Śląsku, 1938
2. Autostrada koło Legnickiego Pola, fot. Karl Franz Klose, 1939
3. Stacja benzynowa pod Wrocławiem, fot. Karl Franz Klose, 1939
4. Budowa autostrady koło Legnicy, fot. Stephan Kaiser, 2004
5. Autostrada A 4 kolo Pławowice, fot. Stephan Kaiser, 2004